

Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Θεματική Ενότητα	ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Υποθεματική	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ: ΖΩΟΦΙΛΙΑ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΖΩΩΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΙΑ
Όνοματεπώνυμο εκπαιδευτικών:	ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ – ΕΜΠΛΙΟΥΚ ΜΕΜΕΤ ΑΛΗ		
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Β΄ Γ΄ Δ΄		
Τίτλος	ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ ΕΤΣΙ ΚΙ ΑΛΛΙΩΣ		

Συνδέσεις – αναφορές στο ωρολόγιο πρόγραμμα (ελληνόγλωσσο –τουρκόγλωσσο)

Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ 21ΟΥ ΑΙΩΝΑ (4CS)
---	---------------------------------

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • δεσμεύονται στη διερεύνηση θεμάτων που αφορούν τα ζώα, • διατυπώνουν προσδοκίες και ερωτήματα που θα ήθελαν να απαντήσουν μέσω του εργαστηρίου για τα ζώα, • περιγράφουν κατοικίδια ζώα που έχουν στο σπίτι τους ή στο σπίτι της γιαγιάς και του παππού, • αναγνωρίζουν τη συναισθηματική σχέση ανθρώπων και ζώων, • αξιολογούν και • αναστοχάζονται πάνω στη δουλειά τους. 	<p>ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ</p>	<p>Οι μαθητές/τριες μπαίνουν στην τάξη ενώ ακούγεται τραγούδι για ένα ζώο και όλοι κάνουν ό,τι κάνει ο δάσκαλος που δραματοποιεί το τραγούδι. Σταδιακά τον ρόλο του εμπυχωτή μπορεί να πάρει κάποιο άλλο παιδί, ενώ όλα τα υπόλοιπα κάνουν ό,τι κάνει αυτό μέχρι να ολοκληρωθεί το τραγούδι. Σε κύκλο κάθε μαθητής/τρια που πιάνει ένα μικρό πλαστικό ζωάκι αναφέρει ένα (αγαπημένο του) ζώο. Σε απλά κινητικά παιχνίδια οι μαθητές μιμούνται κινήσεις και χαρακτηριστικά (αγαπημένων) ζώων, γίνονται ελέφαντες που περπατούν αργά, γύπες με φτερά και γαμψά νύχια, φίδια που σέρνονται στη γη. Κάθε μαθητής/τρια μιμείται ένα ζώο και οι υπόλοιποι πρέπει να καταλάβουν ποιο ζώο μιμείται</p>

		<p>ο/η συμμαθητής/τρια τους. Σε κύκλο οι μαθητές/τριες με καταιγισμό ιδεών αναφέρουν όσα θα περίμεναν και θα ήθελαν να μάθουν σχετικά με τα ζώα, πιθανόν και με τη μορφή ερωτημάτων. Ο/η εκπαιδευτικός έχει ζητήσει από τα παιδιά να του/της στείλουν διαδικτυακά ή να φέρουν οι μαθητές/τριες φωτογραφικό υλικό που έχουν οι ίδιοι/ίδιες δημιουργήσει με κατοικίδια ζώα στο σπίτι τους ή/και στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς. Με αφορμή τις φωτογραφίες οι μαθητές/τριες περιγράφουν τα κατοικίδια τους, ανάγκες και συνήθειές τους. Αναστοχάζονται πάνω στη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στους ανθρώπους και τα ζώα εστιάζοντας σε συναισθήματα. Σε κύκλο οι μαθητές/τριες σχολιάζουν πώς τους φάνηκε το 1ο εργαστήριο και ποια ήταν οι πιο διασκεδαστικές στιγμές και τι καινούριο έμαθαν. Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές/τριες για το «ημερολόγιο» του προγράμματος και ξεκινούν τη δημιουργία του (λεπτομέρειες στην ενότητα «Αξιολόγηση Εργαστηρίου»).</p>
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • παρατηρούν ζώα και συμπεριφορές ανθρώπων, • καταγράφουν ζώα, ανάγκες και συνήθειές τους, • αξιολογούν και • αναστοχάζονται πάνω στη δουλειά τους. 	<p>ΖΩΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ</p> 	<p>Οι μαθητές/τριες περιηγούνται στους εξωτερικούς κυρίως χώρους του σχολείου αρχικά. Παρατηρούν και καταγράφουν, για παράδειγμα, με φωτογραφική μηχανή, με σκίτσα ή ζωγραφιές, τα πουλιά, τα έντομα, τα μυρμήγκια, τα ζουζούνια στον κήπο ή στα παρτέρια του σχολείου.</p>

		<p>Παρατηρούν και καταγράφουν με φωτογραφικές μηχανές, με σκίτσα, ζωγραφιές ή λέξεις μέσα από το σχολείο τα ζώα που κυκλοφορούν στον περιβάλλοντα χώρο έξω από αυτόν. Περιγράφουν προφορικά συμπεριφορές των ζώων, όπως τα περιστέρια που τρώνε σπόρους, οι γάτες που αναζητούν τροφή στα σκουπίδια. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να καταγράφει ηχητικά (π.χ. με voice recorder) τα λόγια των μαθητών/τριών. Κάνουν μια βόλτα στη γειτονιά.</p> <p>Παρατηρούν και καταγράφουν με φωτογραφικές μηχανές ή/και με σκίτσα ή λέξεις σε μπλοκάκια ζώα, ανάγκες και συνήθειές τους, συμπεριφορές ανθρώπων. Στην τάξη πια συγκεντρώνουν τα δεδομένα και ιδανικά δημιουργούν ταμπλό με φωτογραφίες, ευρήματα και συμπεράσματα ως προς τα χαρακτηριστικά των ζώων που συνάντησαν, τις φωλιές τους, τις συνήθειές τους. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να απομαγνητοφωνήσει μέρος από τα λόγια των μαθητών/τριών και να αναρτηθούν και αυτά στο ταμπλό έτσι ώστε να είναι πιο πλούσια και κατανοητή η αποτύπωση της έρευνας πεδίου σε οποιονδήποτε επισκέπτη στην τάξη. Θα μπορούσε μέρος όσων αποτυπωθούν στο ταμπλό να αποτελέσει το ξεκίνημα για τη δημιουργία ενός ταμπλό σε κεντρικό σημείο του σχολείου που θα εμπλουτιστεί αργότερα και με άλλες δημιουργίες μαθητών με στόχο την</p>
--	--	---

		<p>ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ευρύτερης σχολικής κοινότητας. Στο τέλος κάθε εργαστηρίου οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν το «ημερολόγιο» του προγράμματος.</p>
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ταξινομούν ζώα σε μεγάλες κατηγορίες, • εντοπίζουν κριτήρια με βάση τα οποία δημιουργούνται ταξινομήσεις με βάση τον τόπο όπου ζουν (θάλασσα, δάσος, κήπος, αγρόκτημα, σπίτι...), • συνεργάζονται, • λαμβάνουν από κοινού αποφάσεις σε ομάδες, • υποστηρίζουν τις θέσεις τους • ταξινομούν σε δύο κατηγορίες ζώα που γεννούν μικρά (θηλαστικά) και ζώα που γεννούν αυγά (ωοτόκα). 	<p style="text-align: center;">ΤΑΞΙΝΟΜΙΕΣ ΖΩΩΝ</p> 	<p>Οι μαθητές/τριες, ανάλογα και με την εμπειρία τους, χωρίζονται σε ομάδες. Θεσπίζονται οι κανόνες λειτουργίας των ομάδων, όπως ο τρόπος λήψης αποφάσεων, καθώς και οι κανόνες συλλειτουργίας των ομάδων μέσα στην τάξη, όπως ότι είναι σημαντικό να συνεργαζόμαστε μιλώντας χαμηλόφωνα ώστε να μην ενοχλούμε τις υπόλοιπες ομάδες. Μεγάλα κανσόν σε διαφορετικά χρώματα απλώνονται στην τάξη. Σε κάθε κανσόν υπάρχει γραμμένος ο τίτλος μιας κατηγορίας ζώων μαζί με μια χαρακτηριστική εικόνα. Μπορεί να είναι ζώα της θάλασσας, ζώα της στεριάς, ζώα που πετούν.... Στις τριάδες τους οι μαθητές/τριες παίρνουν ένα πακέτο με κάρτες/εικόνες ζώων και τις ταξινομούν σε κατηγορίες αφήνοντας τις εικόνες στο κανσόν που ταιριάζει. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία οι ομάδες αιτιολογούν, γιατί άφησαν τις εικόνες τους στο κάθε κανσόν και αναστοχάζονται στην ολομέλεια της τάξης σχετικά με τα κριτήρια, με τα οποία αποφάσισαν και αν χρειάζεται να αναπροσαρμόσουν την επιλογή τους. Επιπλέον, αναστοχάζονται και σχολιάζουν τον τρόπο που δούλεψε κάθε</p>

		<p>ομάδα, εντοπίζουν στοιχεία που λειτούργησαν πολύ καλά και άλλα που θα μπορούσαν να τα βελτιώσουν. Πάντα μπορούν να εκφράζουν πώς ένιωσαν στη συνεργασία τους. Οι μαθητές/τριες συζητούν για τη διάκριση θηλαστικών και ωοτόκων ζώων. Με εικόνες δημιουργούν μια νέα ταξινόμια. Στη συνέχεια καλούνται να δημιουργήσουν σύντομους αυτοσχεδιασμούς, υιοθετώντας ρόλους όπως της μαμάς κατσίκας, της μαμάς γουρουνίσσας, μέσα από τους οποίους οι μαμάδες γνωστών παραμυθιών συζητούν για τις περιπέτειες των παιδιών τους... Αντίστοιχα δημιουργούνται κι άλλοι αυτοσχεδιασμοί με πρωταγωνιστές τα τρία γουρουνάκια ή τα επτά κατσικάκια, τα οποία μιλούν για τις μαμάδες τους</p>
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • περιγράφουν τα εξωτερικά μέρη ενός ζώου: κεφάλι, σώμα, αυτιά, μύτη, ουρά... • συνδέουν εξωτερικά μέρη των ζώων με τη χρησιμότητά τους και ιδιαίτερες ικανότητες όπως φτερά – πετάνε, βράγχια – επιβιώνουν στο νερό... 	<p>ΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΜΕΡΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ</p> 	<p>Σε εικόνες ή ζωγραφιές ζώων οι μαθητές διακρίνουν τα μέρη του σώματος διαφορετικών ζώων όπως ο σκύλος, ο ελέφαντας, η χελώνα, η σαρδέλα... Κολλάνε τις εικόνες σε κανσόν. Κόβουν τις εικόνες χωρίζοντας τα μέρη του σώματος ζώων (κεφάλι, σώμα, αυτιά, μύτη, ουρά...). Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού που γράφει λέξεις στον πίνακα, οι μαθητές/τριες πίσω από κάθε κομμάτι αντιγράφουν, όπως μπορούν, την ονομασία κάθε μέρους του σώματος του ζώου. Τοποθετούν τα μέρη του ζώου σε φακελάκια κι έτσι έχουν έτοιμα παζλ, τα οποία ανταλλάσσουν μεταξύ τους και τελικά μένουν στη</p>

		<p>βιβλιοθήκη της τάξης ή στη γωνιά με τα εκπαιδευτικά παιχνίδια. Όποτε κάποιος τελειώνει τη δουλειά του πριν τους άλλους, μπορεί να πάει στη γωνιά με τα εκπαιδευτικά παιχνίδια και να ασχοληθεί με τα παζλ των ζώων. Επιπλέον μπορούν να παίξουν αντιστοιχίζοντας εικόνες, για παράδειγμα στο Image Pairing στην πλατφόρμα e-me, ή/και να αξιοποιηθούν ευχάριστα ψηφιακά παιχνίδια, όπως παζλ ή παιχνίδια αξιολόγησης, όχι τόσο με λέξεις όσο με οπτικό υλικό (προτείνονται ψηφιακά εργαλεία στην ενότητα Εκπαιδευτικό Υλικό/Συνδέσεις). Με αφορμή τον μύθο του Αισώπου για την αλεπού και το λελέκι, που μπορεί να δραματοποιηθεί ή οι μαθητές/τριες ανά δύο να δημιουργήσουν μικρούς αυτοσχεδιασμούς με τους ήρωες του παραμυθιού, ξεκινά ένας προβληματισμός για τη χρησιμότητα κάποιων εξωτερικών μερών των ζώων. Με αφορμή την προηγούμενη ταξινόμηση οι μαθητές/τριες συζητούν για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ζώων που τους επιτρέπουν, για παράδειγμα, να ζουν στη θάλασσα ή στη στεριά, να πετούν ή να έχουν ιδιαίτερες ικανότητες. Αξιοποιούν αντιστοιχίσεις σε ψηφιακά εργαλεία.</p>
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • διακρίνουν τη χρησιμότητα των φωλιών, • σέβονται τις φωλιές των ζώων, 	<p>ΤΑ «ΣΠΙΤΙΑ» ΤΩΝ ΖΩΩΝ - ΖΩΑ ΥΠΟ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ</p> 	<p>Το εργαστήριο ξεκινά με το ερώτημα: Πού μένουν τα ζώα; Οι μαθητές παρατηρούν φωλιές χελιδονιών, μυρμηγκιών στην αυλή του σχολείου ή σε μια</p>

<ul style="list-style-type: none"> • κατασκευάζουν φωλιές για ζώα, • εντοπίζουν ζώα υπό εξαφάνιση, • αναφέρουν ζώα που δεν υπάρχουν πια και αιτίες εξαφάνισής τους, <ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν ανθρώπινες δραστηριότητες που θέτουν σε κίνδυνο την ύπαρξη κάποιων ζώων, • προτείνουν λύσεις στο πρόβλημα. 		<p>βόλτα στη γειτονιά. Αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο με την καθοδήγηση του/της δασκάλου/ας. Φτιάχνουν με διάφορα υλικά απλές μακέτες (με χαρτί, πλαστελίνη κ.λπ.) που αναπαριστούν φωλιές ζώων (σε δέντρα, σπηλιές, σπιτάκια σκύλων κ.λπ.). Αναζητούν φωλιές άλλων ζώων στο διαδίκτυο ή σε φωτογραφίες. Δοκιμάζουν υλικά και κατασκευάζουν φωλιές για πουλιά και αποφασίζουν πού θα τις τοποθετήσουν. Ο/η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει κάρτες που στη μία τους πλευρά εμφανίζονται ζώα και στην πίσω πλευρά αναφέρεται αν πρόκειται για ζώα υπό εξαφάνιση και κάποιες πολύ βασικές πληροφορίες εικονογραφημένες. Οι μαθητές/τριες, σε ομάδες, καλούνται να βρουν τα ζώα υπό εξαφάνιση. Κάθε φορά που σηκώνουν μια κάρτα κάποιος μαθητής ή κάποια μαθήτρια ή ο/η εκπαιδευτικός διαβάζουν τις πληροφορίες στην πίσω πλευρά της κάρτας. Η ομάδα που θα μαζέψει τις περισσότερες κάρτες είναι η νικήτρια ομάδα. Ακολουθεί συζήτηση για τις αιτίες εξαφάνισης ζώων. Οι μαθητές/τριες προτείνουν λύσεις για τη μείωση του φαινομένου, ίσως και κατά περίπτωση ζώου. Μια ενδιαφέρουσα επιλογή είναι να προτείνει ο/η εκπαιδευτικός ένα ή περισσότερα βίντεο με ζώα τα οποία οι μαθητές/τριες μπορούν να δουν στο σπίτι, συμπληρώνοντας ίσως και κάποιο απλό φύλλο εργασίας σχεδιασμένο ακριβώς πάνω στο</p>
--	--	--

		<p>βίντεο, το οποίο θα τους έχει εξηγήσει λεπτομερώς από πριν πώς θα συμπληρώσουν. Επιστρέφοντας στην τάξη θα ακολουθήσουν κάποιες από τις δραστηριότητες που περιγράφονται παραπάνω (αντεστραμμένη τάξη).</p>
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ευαισθητοποιούνται γύρω από το θέμα της εγκατάλειψης ζώων, • συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις, • εντοπίζουν περιπτώσεις κακοποίησης ζώων. 	<p>ΤΑ ΑΔΕΣΠΟΤΑ ΖΩΑ - ΖΩΑ ΣΕ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ - ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΖΩΩΝ</p> 	<p>Οι μικροί μαθητές με καταιγισμό ιδεών αναφέρουν δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αδέσποτα ζώα. Προφορικά συνεχίζουν τη φράση «Αν ήμουν ένα αδέσποτο σκυλάκι στον δρόμο...». Συζητούν, σχεδιάζουν και υλοποιούν δράσεις για την υποστήριξη των αδέσποτων ζώων της γειτονιάς του σχολείου. Περιγράφουν πώς πλησιάζει κάποιος ένα αδέσποτο ζώο στον δρόμο. Οργανώνουν μικρές καμπάνιες ή/και φτιάχνουν φιλοζωικές ομάδες δράσης μέσα στο σχολείο όπου καλούν συμμαθητές και εκπαιδευτικούς άλλων τάξεων να συνδράμουν την προσπάθειά τους, να μαζεύουν το φαγητό που τους περισσεύει ή για οποιονδήποτε λόγο δε θέλουν να φάνε και να το προσφέρουν σε αδέσποτα ζώα της γειτονιάς. Επίσης, συμφωνούν να αφήνουν νερό για τα αδέσποτα σε συμφωνημένα σημεία. Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει το βιβλίο του Χόρχε Μπουκάι (2011) «Ο αλυσοδεμένος ελέφαντας», Αθήνα: OPERA. Ιδανικά οι εικόνες του βιβλίου μπορούν να μεταφερθούν σε μια παρουσίαση (π.χ. σε PowerPoint) προκειμένου να παρακολουθούν καλύτερα οι μαθητές την αφήγηση και για να απολαύσουν</p>

		<p>την εξαιρετική εικονογράφηση του Γκούστι. Με αφορμή το βιβλίο ξεκινά συζήτηση για κακοποιημένα ζώα και οι μαθητές καλούνται να αναφέρουν τέτοιες περιπτώσεις. Ενδεικτικές περιπτώσεις που μπορούν να αναφερθούν είναι ζώα στο τσίρκο, σε ζωολογικούς κήπους, πειραματόζωα σε εργαστήρια, ζώα που χρησιμοποιούνται σε αγώνες όπως ταυρομαχίες ή στον ιππόδρομο, ζώα που τα σκοτώνουν για να πάρουν τα δόντια, το δέρμα τους... Οι μαθητές/τριες συζητούν πώς θα μπορούσαν να βοηθήσουν ένα ζώο που έχει τραυματιστεί ή διατρέχει για τον οποιονδήποτε λόγο κίνδυνο η ζωή του ή ένα ζώο που κακοποιείται.</p>
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • αποτιμούν την εμπειρία τους στο πλαίσιο του εργαστηρίου (θετικά – αδύναμα σημεία, οφέλη, δυσκολίες), • διατυπώνουν προσδοκίες για μελλοντικά εργαστήρια. 	<p>ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ / ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΖΩΩΝ</p> 	<p>Αξιοποιώντας το ημερολόγιο, αλλά και όποιο άλλο υλικό μπορεί να έχει παραχθεί σε προηγούμενα εργαστήρια οι μαθητές/τριες ετοιμάζουν σύντομες παρουσιάσεις όσων δούλεψαν στο πρόγραμμα. Επιπλέον, μπορεί να δημιουργηθεί ένα παραμύθι με ήρωες ζώα, να εικονογραφηθούν από τους μαθητές/τριες οι διάφορες σκηνές, ο/η εκπαιδευτικός να βοηθήσει γράφοντας κάτω από τις ζωγραφιές τα βασικά σημεία της ιστορίας. Το παραμύθι μπορεί να εξελιχθεί σε ψηφιακή αφήγηση ή σε μια σύντομη παράσταση, αν και αυτή η επιλογή είναι πιο χρονοβόρα. Το παραμύθι θα μπορούσε να αναρτηθεί σε κεντρικό ταμπλό του σχολείου ή αν ψηφιοποιηθεί</p>

		<p>να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου. Προσκαλούνται συμμαθητές/τριες από άλλα τμήματα ή τάξεις του σχολείου, γονείς και φίλοι και τους παρουσιάζεται η δουλειά για τα ζώα. Οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να συμμετέχουν και σε ευρύτερες εκδηλώσεις του σχολείου όπου θα παρουσιαστεί η δουλειά των εργαστηρίων δεξιοτήτων όλων των μαθητών του σχολείου. Τέλος, οι μαθητές/τριες ζωγραφίζουν ή/και γράφουν τις καλύτερες στιγμές τους στο εργαστήριο για τα ζώα. Σε κύκλο ξαναβλέπουν το «ημερολόγιο» του προγράμματος. Αναστοχάζονται και πάνω στον τίτλο του προγράμματος. Για ποιον λόγο επιλέχθηκε ο τίτλος: «Με τα ζώα έτσι κι αλλιώς»; Συζητούν σημαντικές στιγμές, παρουσιάζουν τις ζωγραφιές τους, μιλούν για όσα τους άρεσαν, πράγματα που έμαθαν και πιθανές δυσκολίες που συνάντησαν. Αναστοχάζονται στην ολομέλεια για μελλοντικά εργαστήρια και διατυπώνουν προτάσεις.</p>
--	--	--

<p>Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις /Βιβλιογραφία</p>

